



Sjeverna i Južna dionica  
Autoceste A5  
Hrvatska

Akcijski plan za zaštitu okoliša i  
društvene zajednice  
(ESAP)

Izrađeno za:

**Hrvatske autoceste d.o.o**  
**Zagreb**

Izradio:  
**ENVIRON UK Ltd**  
**5 Stratford Place**  
**London**  
**W1C 2AX**

Datum:  
**lipanj 2010**

Oznaka projekta ili izdanje:  
**UK11 15642**



---

## Sadržaj

	<b>Stranica</b>
1 Uvod	1
2 ESAP za SVE FAZE (Pred-gradnja, gradnja i faza rada AC-a)	4
Tabela 1. Opći zahtjevi o za upravljanje ekološkim i socijalnim pitanjima	4
Tabela 2. Pitanja vezana za uključivanja interesnih strana	8
Tabela 3. Upravljanje specifičnim ekološkim utjecajima	10
Tabela 4. Upravljanje društvenim utjecajima	31
Tabela 5. Mjere zaštite na radu	39
3 Zahtjevi za praćenjem	41
Tabela 6. Praćenje utjecaja na okoliš i utjecaja na društvenu zajednicu	41

---

# 1 Uvod

Hrvatske autoceste d.o.o je tvrtka u državnom vlasništvu koja upravlja hrvatskom mrežom autocesta s naplatom cestarine. Hrvatske autoceste d.o.o. (u nastavku nazivano HAC ili Društvo) nastoji završiti hrvatski dio mreže autocesta na Koridoru Vc, uz sjevernu i južnu granicu sa BiH (Projekt). Kako bi postigli ovaj cilj, graditi će se 2 dionice autoceste.

## Sjeverna dionica:

1. Sredanci - Svilaj (granica BiH) u duljini 3,5km

## Južna dionica:

2. Ploče - Metković (granica BiH) u duljini 9,0km

Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD) razmatra financiranje projekta. Sukladno Zaštiti okoliša i socijalnoj politici EBRD-a (2008), Projekt je svrstan u projekt A Kategorije i sukladno tome zahtijeva razradu Akcijskog plana za zaštitu okoliša i društvene zajednice (ESAP).

Ovaj dokument predstavlja ESAP. On obuhvaća mjere za ublažavanje, aktivnosti i buduće radne zahtjeve koje treba poduzeti izvođač radova na cesti i/ili Društvo kao dio planiranih zahvata na tijekom gradnje autoceste i njenog rada (uporabe). Zahtjevi su ustanovljeni kroz pregled dokumenata o ekološkim i socijalnim (društvenim) procjenama utjecaja koji su pripremljeni sukladno hrvatskim zakonima.

Preduvjet utvrđen politikom EBRD je da se Projekt (autocesta) izgradi i s njime upravlja sukladno hrvatskom zakonodavstvu. Zahtjevi opisani u ovom Akcijskom planu za zaštitu okoliša i društvene zajednice (ESAP-u) se dakle pozivaju na hrvatske zakone, postojeće zahtjeve Procjene utjecaja na okoliš (EIA) i popratne dokumentacije, kao što su dozvole. Ovi zahtjevi se po potrebi dopunjavaju potrebnim mjerama koje ispunjavaju postupke međunarodne dobre prakse<sup>1</sup>. Mjere opisane u ovom dokumentu imaju svrhu dopune zahtjeva specificiranih hrvatskim zakonima i trebaju se provesti u cijelosti, osim u slučajevima gdje je takva provedba u suprotnosti sa hrvatskim zakonom.

Građevinski radovi biti će obavljani od strane izvođača radova niskogradnje (na cesti) koje bira HAC. HAC će dakle najvjerojatnije prenijeti većinu zahtjeva ovog ESAP dokumenta na izvođača radova koji će biti odgovoran za provedbu velikog broja mjera opisanih u ovom dokumentu. U vrijeme pripreme ovog ESAP dokumenta, izvođač radova na cesti (u nastavku „Izvođač“) još nije bio određen/imenovan. Nepoznato je koji će podizvođači/dobavljači biti angažirani, niti priroda njihove radne snage u pogledu podrijetla, iz čega slijedi da ne mogu biti definirani mogući sociološki utjecaji vezani za zaposlenike /ugovaratelja. U nedostatku bilo kakvog definiranog građevinskog plana od strane ovog izvođača, ESAP ocrtava brojne mjere predostrožnosti za smanjivanje socijalnih utjecaja. Nadalje, postupak procjene utjecaja na okoliš za Južnu dionicu je u tijeku i Dokument s odlukama u kojem će detaljno biti propisane mjere zaštite okoliša još uvijek nije pripremljen.

<sup>1</sup> Odgovarajuće međunarodne smjernice kao IFC Smjernice u vezi zaštite okoliša, zdravlja i sigurnosti (EHS) Guidelines (IFC Environmental, Health, and Safety (EHS) Guidelines) - travanj 2007

Ovaj ESAP dokument je zato potrebno ažurirati kako bi se ugradili dodatni zahtjevi Dokumenta s odlukama.

HAC je u konačnici odgovoran za provedbu mjera navedenih u ovom dokumentu. Osim što glavnu odgovornost za poslove snosi Izvođač, Izvođač će također biti odgovoran i jamčiti će da njegovi podizvođači razumiju zahtjeve navedene u ovom ESAP-u te će sklopiti obvezujuće ugovore kojima će se osigurati ispunjenje zahtjeva iz ESAP-a.

Zahtjevi su podijeljeni u sljedeće podgrupe:

- Ekološki zahtjevi;
- Socijalni zahtjevi;
- Zdravstveni i sigurnosni zahtjevi; i
- Zahtjevi praćenja.

Za svaki od pojedinačnih zahtjeva u okviru gore navedenih podgrupa daju se sljedeći podaci:

- **Ref. br.:** Jedinstveni referentni broj koji se dodjeljuje u okviru ESAP-a.
- **Pitanje i primjenjivost na sjevernu i južnu dionicu:** Opći opis teme. Jedna ili više mjera ublažavanja/aktivnosti se mogu uključiti pod pojedinačno pitanje. Primjenjivost na pitanje Sjeverne i Južne dionice Projekta je označeno u ovoj koloni. Mjere ublažavanja utjecaja se primjenjuju i za Sjevernu i za Južnu dionicu, ako nije drugačije definirano.
- **Mjera /aktivnost ublažavanja:** Opisuje zahtjev.
- **Odgovorna strana i tražena investicija/resursi:** U ovoj fazi Projekta, t.j. prije imenovanja Izvođača, većinom nije moguće dodijeliti odgovornost pojedinim ulogama zaposlenika. Kao rezultat toga cjelokupna odgovornost se općenito dodjeljuje Izvođaču uz prepoznavanje potrebe redefiniranja dodijeljene uloge nakon imenovanja Izvođača. Osim toga, ako se smatra mogućim i odgovarajućim, dostavlja se preporuka kao pokazatelj potrebe za resursima i/ili gdje postoji potreba za kapitalnim investicijama. Time se pomaže HAC-u/Izvođaču da bolje shvati moguće probleme vezane uz resurse. Ove informacije će se također trebati doraditi nakon što se imenuje Izvođač.
- **Primjenjivost:** Ako se mjera/aktivnost ublažavanja primjenjuje na cjelokupni projekt u smislu područja i faze posla (t.j. gradnje i uporabe autoceste), daje se navod "Sve faze, sva područja". Ako se primjenjuje na samo jednu fazu ili određeno geografsko područje, t.j. sjevernu i/ili južnu dionicu, to se specificira.
- **Izvorna referenca:** Ovime se navodi izvor mjere/aktivnosti ublažavanja. To bi mogli biti na primjer zahtjevi iz dozvola (lokacijske/građevinske dozvole) koje izdaje Ministarstvo za zaštitu okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MEPPPC) opisano u okviru EIA (procjene utjecaja na okoliš) dokumentacije ili ostale postojeće projektne dokumentacije. Alternativno, mjera/aktivnost ublažavanja je moguće nastala zbog zahtjeva EBRD-a ili druge međunarodne dokumentacije o dobrim poslovnim običajima. Tekst iz postojeće dokumentacije se često sažima i korisnik bi se trebao referencirati na originalnu izvornu

dokumentaciju radi potpunosti zahtjeva. Na nekim drugim mjestima se ubacuju dodatni materijali radi dopune postojećih materijala ili radi dodatnog pojašnjavanja. Stoga se daje referenca kao vodič kojim se namjerava usmjeravati korisnika prema ostalim informacijama.

Mjere ublažavanja iz dokumenata specifičnih za Projekt su također u nekim aspektima nadopunjene sa najboljim mjerama postupanja i gospodarenja ekološkim i društvenim pitanjima, radi ispunjavanja politike EBRD-a i dobrih međunarodnih poslovnih običaja. Tamo gdje je to slučaj, to je i navedeno.

- Ovaj dokument bi se trebao tretirati kao „dokument uživo“ koji se može razvijati uz Projekt. No, bilo kakve promjene u dokumentu se mogu izvršiti samo uz pismenu suglasnost EBRD-a.

ESAP nastavlja tabličnu strukturu kako je prikazano niže:

1. OPĆI ZAHTJEVI O ZA UPRAVLJANJE EKOLOŠKIM I DRUŠTVENIM PITANJIMA
2. PITANJA VEZANA ZA UKLJUČIVANJA INTERESNIH STRANA
3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM EKOLOŠKIM UTJECAJIMA
  - 3.1 Kvaliteta zraka
  - 3.2 Zaštita vode
  - 3.3 Zaštita tla
  - 3.4 Gospodarenje opasnim materijalima
  - 3.5 Gospodarenje otpadom
  - 3.6 Zaštita biološke raznolikosti
  - 3.7 Buka
  - 3.8 Kulturna baština
  - 3.9 Spremnost i reagiranje na hitne situacije
  - 3.10 Upravljanje drugim ekološkim utjecajima i pitanjima
4. UPRAVLJANJE DRUŠTVENIM UTJECAJIMA
5. MJERE ZAŠTITE NA RADU (UPRAVLJANJE ZDRAVLJEM I SIGURNOSTI)
6. ZAHTJEVI ZA PRAĆENJEM
  - 6.1 Praćenje utjecaja na okoliš
  - 6.2 Praćenje utjecaja na društvenu zajednicu
  - 6.3 Praćenje zaštite na radu (zdravlja i sigurnosti na radu)

## 2 ESAP za SVE FAZE (Faza prije gradnje, faza gradnje i faza poslovanja autoceste)

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/aktivnosti ublažavanja:	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 1. OPĆI ZAHTJEVI O ZA UPRAVLJANJE EKOLOŠKIM I DRUŠTVENIM (SOCIJALNIM) PITANJIMA</b>					
1.1	Primjenjivi standardi	<p>Izvođač će upravljati projektnim pitanjima vezanim za okoliš, socijalna pitanja, zdravlje i sigurnost na način koji je sukladan nacionalnim, EU i međunarodnim zakonom. To konkretnije uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hrvatske zakone i propise (vidi 1.2)</li> <li>• Zahtjevi za upravljanje ekološkim i socijalnim pitanjima Zajmodavatelja (npr. Ekološka i socijalna politika EBRD-a iz 2008.)</li> <li>• Važeće uredbe EU-a</li> <li>• Međunarodni ugovori i konvencije</li> <li>• Dobri poslovni običaji (prakse).</li> </ul>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	Sve faze	EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)
1.2	Zahtjevi za dozvolama	<p>Ovaj projekt će biti u skladu sa svim HSE zahtjevima i društvenim dozvolama, uključujući one sadržane u:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projektnoj odluci [ref.br:531-05/4-AM-04-6 Zagreb, 05. veljače 2004.] i bilo kojim budućim dokumentima sa odlukama</li> <li>• Lokacijskim i građevinskim dozvolama</li> </ul>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	Sve faze	EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)
1.3	Važeća dokumentacija	<p>HAC i Izvođač će realizirati sve mjere navedene u sljedećim izvorima dokumenata:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Projektni ESAP (ovaj dokument)</li> <li>• Akcijski plan kompenzacije projekta i nabave zemljišta (LACAP) – treba izraditi</li> <li>• Plan uključenja interesnih strana u projekt (SEP)</li> <li>• Ugovorno obvezujući dokumenti, uključujući tehničke specifikacije Izvođača (treba izraditi).</li> </ul>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	Sve faze prije gradnje	<p>HAC/Voditelji projekta</p> <p>EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)</p>

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/aktivnosti ublažavanja:	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
1.4	Sustav upravljanja socijalnim i ekološkim pitanjima (SEMS)	<p>Realizirati dobre postupke upravljanja kroz razvijanje sustava upravljanja socijalnim i ekološkim pitanjima (SEMS), uključujući:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Program kontrole, uključujući kontrole sigurnosti na cestama.</li> <li>• Planovi upravljanja (uključujući dodatne planove, npr. gospodarenje otpadom, uključivanje interesnih strana)</li> <li>• Plan praćenja (vidi Poglavlje 3 ovog ESAP-a)</li> <li>• Program obuke</li> <li>• Periodično izvještavanje o HSE i socijalnim rezultatima u skladu sa EBRD zahtjevom za realizaciju 1.</li> </ul> <p>Izvođač bi trebao voditi upravljanje sustavom socijalnih i ekoloških pitanja u skladu sa međunarodnim standardima ISO14001 i SA 8000 koliko je god moguće.</p> <p>Izvođač će utvrditi, realizirati i održavati jedan ili više Planova za upravljanje gradilištem (CMP) uključujući najmanje mjere opisane u ESAP-u.</p>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	<p>SEMS treba biti uspostavljen prije radova. Dostaviti prijedlog priručnika u roku od 45 dana od dodjele ugovora.</p>	<p>EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)</p>
1.5	SEMS – organizacijski kapacitet	<p>Izvođač će imenovati Voditelja za ekološka pitanja (ili HSE voditelja) koji će biti odgovoran za usklađenost sa ESAP-om i CMP-vima. Voditelj za ekološka pitanja će imati potrebnu obuku, ovlast i odgovornost osigurati učinkovitu realizaciju.</p> <p>Voditelj za ekološka pitanja će također preuzeti sljedeće odgovornosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Realizaciju i održavanje ESAP i pridruženog CMP-a;</li> <li>• Praćenje i usklađivanje CMP kontrola;</li> <li>• Realizacija i usklađivanje stalnog napredovanja CMP-ova;</li> <li>• Realizacija, usklađivanje i održavanje sustava korektivnih i preventivnih</li> </ul>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	<p>Treba imenovati voditelja za ekološka pitanja (ili EHS) koji će obnašati funkciju za vrijeme trajanja projekta.</p>	<p>EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)</p>

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/aktivnosti ublažavanja:	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>radnji;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>sastavljanje tromjesečnih izvješća vezanih za CMP-ove i usklađenost sa ovim ESAP-om i drugim projektnim standardima;</li> <li>Utvrdjivanje i održavanje sustava izvješćivanja o incidentima; i</li> <li>Dostavljanje godišnjeg izvješća o praćenju utjecaja na okoliš Zajmodavatelju i Društvu u obliku prihvatljivom Zajmodavatelju koji uključuje pregled usklađenosti sa obvezama ESAP-a.</li> </ul>			
1.6	Projekti demontaže	Potrebno je imati CMP za demontažu privremenih gradilišta kako bi zajamčili da će se vratiti minimalni standardi stanja prije početka gradnje.	Izvođač	<p>Sva privremena gradilišta</p> <p>Planovi se trebaju skicirati prije gradnje na gradilištima</p>	EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)
1.7	Upravljanje izvođačem/dobavljačem	<p>Izvođač će obavijestiti podizvođače pod svojom kontrolom o njihovim odgovornostima vezano za Ekološka pitanja, pitanja zdravlja i sigurnosti (EHS), uključujući zahtjeve u okviru ovog ESAP-a. Važeći EHS i socijalni zahtjevi će se navesti u okviru Ugovora uključujući zahtjev za prijelaz na propise bilo kojim podizvođačima.</p> <p>Ako izvođači/dobavljači izvršavaju aktivnosti uz mogući ekološki utjecaj (npr. vađenje materijala, gospodarenje otpadom itd.) Izvođač mora jamčiti da ovi dobavljači raspolažu svim potrebnim dozvolama te da udovoljavaju ekološkim, socijalnim, zdravstvenim i sigurnosnim dobrim postupcima rada. Gdje je to potrebno, treba osigurati odgovarajuću obuku. Ove mjere se mogu realizirati obvezujućim ugovorima, uključujući opciju kontrole ovih trećih strana radi</p>	<p>Izvođač</p> <p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p> <p>Materijal za obuku i predavača npr. „tool box“razgovori</p>	<p>Sve faze</p> <p>Podizvođači se trebaju informirati preko postupka nabave.</p> <p>Radnici trebaju proći obuku prije</p>	EBRD Zahtjev za realizacijom 1 (2008.)



Ref. Br.	Pitanje	Mjera/aktivnosti ublažavanja:	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
		jamčenja usklađenosti sa zahtjevima.		rada na gradilištu.	

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 2. PITANJA VEZANA ZA UKLJUČIVANJA INTERESNIH STRANA</b>					
2.1	SEP - Uključivanje interesnih strana	<p>Izvođač će utvrditi komunikacijske kanale kao dio Plana uključivanja interesnih strana (SEP) radi osiguranja rada sa potencijalno pogođenim ljudima tijekom trajanja Projekta. Plan bi se trebao sastaviti u skladu sa Zahtjevom za realizacijom 10 EBRD-a – Objava podataka i uključivanje interesnih strana. Ovim planom bi se također trebala razmotriti potreba za konzultacijama vezano za prekogranične utjecaje u skladu sa zahtjevima Espoo konvencije (vidi niže).</p> <p>Službena HAC-ova osoba za vezu sa zajednicom (SLO) i HAC-ovi Voditelji projekta koji će djelovati kao kontakt osoba za članove iz javnosti i koji će voditi SEP uključujući i raspored aktivnosti komunikacije sa javnošću. Vođenje/održavanje SEP-a će zahtijevati periodički pregled, ažuriranje i ponovno izdavanje.</p>	<p>HAC + Izvođač</p> <p>Potrebno je imenovati Službenu osobu za vezu s zajednicom (SLO)</p>	<p>Sve faze</p> <p>SEP se treba izraditi prvom prilikom prije odabira Izvođača</p>	<p>EBRD Zahtjev za realizacijom 10 (2008.)</p>
2.2	Uključivanje interesnih strana – Javne obavijesti	<p>Kao dio svojih komunikacijskih aktivnosti, Izvođač će pružiti informacije svim interesnim stranama koje su prepoznate u SEP-u.</p> <p>HAC-ovi voditelji projekta i Izvođač će pravovremeno dati informacije prije početka gradnje, a vezano za:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prepreke za promet i pristupne ceste</li> <li>• Buku i/ili prašinu koju uzrokuju radovi</li> <li>• Prekid usluga javnog prijevoza</li> </ul>	<p>HAC + Izvođač</p> <p>HAC-ov PM (Voditelj projekta)</p>	<p>Faza projektiranja i gradnje</p>	<p>EBRD Zahtjev za realizacijom 10 (2008.)</p>
2.3	Priprema i rješavanje hitnih situacija	<p>U slučaju nekog velikog incidenta, Izvođač će pomoći svim uključenim institucijama, uključujući policiju, vatrogasce i ostalo osoblje za rješavanje hitnih situacija te će stupiti u komunikaciju sa lokalnom zajednicom ako je potrebno.</p>	<p>Izvođač</p> <p>HAC + Izvođač</p> <p>SLO + HAC-ovi</p>	<p>Gradnja i rad (uporaba)</p>	<p>Dobri postupci</p>

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
			voditelji projekta		
2.4	Postupci u vezi s pritužbama	Izvođač bi trebao pripremiti službeni postupak vezan za pritužbe za razdoblje trajanja Projekta (treba ga uključiti u SEP). Ovaj postupak bi trebao biti dostupan svim interesnim stranama uključujući članove iz javnosti.	Izvođač Potrebno je odrediti CLO	Sve faze Vidi SEP	EBRD Zahtjev za realizacijom 10 (2008.)

Ref. br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM EKOLOŠKIM UTJECAJIMA</b>					
3.1	Kvaliteta zraka	CILJ – upravljanje kvalitetom zraka tijekom gradnje i rada autoceste na način da se emisije svedu na minimum. Kvaliteta zraka i emisije ne smiju prelaziti važeća nacionalna i međunarodna ograničenja.			
3.1.1	Emisije iz vozila i oprema	Strojevi koji se koriste tijekom građevinskih radova moraju biti u skladu sa (minimalno) standardima EU Stage II (Standardi za emisije ispušnih plinova dizel motora koji se kreću izvan putova ). Redovno održavanje strojeva se mora osigurati u skladu s programima održavanja koje preporučí proizvođač.  Mora se voditi evidencija o održavanju.	Izvođač	Sve faze	Izvršni sažetak za EIA Južne dionice  Međunarodni dobri postupci
3.1.2	Kontrola prašine	Izvođač bi trebao svesti prašinu na minimum iz izvora na otvorenom području, uključujući gomilanje u skladištu, koristeći mjere kontrole kao što su ugradnja ograda i pokrova te povećanje sadržaja vlage.  Treba izvršiti tehnike suzbijanja prašine, kao što je primjena vode ili neotrovnih kemikalija radi smanjenja prašine od kretanja vozila.  Treba odabrati optimalne trase za vozila koja opslužuju lokaciju, posebno za ona koja prevoze građevinski materijal, a koja mogu ispuštati sitne čestice u atmosferu. Kretanje teških strojeva i vozila se treba organizirati tako da se utjecaji na stambena područja od prašine (i buke) nastale kretanjem vozila smanje na minimum, t.j. da se izbjegavaju trase u blizini stambenih područja.  Građevinski materijali će se prevoziti pokriveni, ako je moguće. Prašnjave ceste se moraju periodično vlažiti, kada je to potrebno. Razdoblja tijekom kojih su površine cesta neasfaltirane i izložene vjetrovima/eroziji treba minimalizirati.	Izvođač  Moraju se definirati posebne odgovornosti za poduzimanje ovih mjera	Sve faze	IFC EHS Smjernice za ceste sa naplatom cestarine (2007).  Izvršni sažetak za EIA Juga
3.1.4	Kvaliteta zraka-	Izvođač bi trebao izbjegavati otvoreno spaljivanje bilo kojeg otpada.	Izvođač	Izgradnja i radna faza	EU dobri

Ref. br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
	spaljivanje otpada			ceste	postupci
3.1.5	Kvaliteta zraka – proizvodnja betona i asfalta	<p>Tijekom faze glavnog projekta, prilikom planiranja proizvodnje betona i asfalta, Izvođač se mora obratiti ovlaštenim institucijama za ekološka pitanja radi određivanja zahtjeva iz dozvola.</p> <p>U slučaju da je Izvođač odgovoran za proizvodnju betona i asfalta, osim pridržavanja nacionalnih zahtjeva, koliko je god moguće, Izvođač bi se trebao pridržavati i Ekoloških smjernica o najboljim dostupnim tehnikama (BAT) za proizvodnju mikseva za asfaltiranje (Europsko udruženje za asfaltiranje, lipanj 2007.) u svezi sa proizvodnjom i nanošenjem asfalta.</p> <p>Ako izvođač nabavlja ove materijale od utvrđenog dobavljača, Izvođač bi trebao potaknuti dobavljača da se pridržava BAT smjernica.</p> <p>U termalnim stanicama i asfaltnim bazama trebalo bi koristiti prirodni plin ili lagano tekuće gorivo (LLF) s maksimalnim sadržajem sumpora od 1%. Ovo će se rješavati internim praćenjem postupka nabave.</p>	Izvođač Voditelj za ekološka pitanja (ili EHS)	Faza projektiranja i gradnje  Tijekom nabave usluga od 3. strane	Dobri poslovni običaji  Europsko udruženje za asfaltiranje, lipanj 2007.

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM EKOLOŠKIM UTJECAJIMA</b>					
3.2	Zaštita vode	<p>CILJ: Upravljanje aktivnostima radi smanjenja negativnih utjecaja na izvore vode. To uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>aktivnosti koje se trebaju poduzeti u skladu s nacionalnim regulatornim zahtjevima</li> <li>zaštitu površinskih i podzemnih voda od zagađivanja</li> <li>korištenje održive opskrbe vodom</li> <li>ugradnju sustava odvodnje/mjere zaštite od poplava</li> <li>ponovno uspostavljanje vodenih tokova</li> </ul>			
3.2.1	Gospodarenje vodom-opskrba vodom	Nikakvi izvori površinskih ili podzemnih voda se neće koristiti kao izvor opskrbe vodom za Projekt osim ako tako nije prethodno dogovoreno sa Društvom i ako to nije potvrđeno od strane dotičnih nadležnih institucija za ekološka pitanja.	Izvođač Voditelj za ekološka pitanja (ili EHS)	Faze gradnje i rada (uporabe autoceste)	Međunarodni dobri postupci
3.2.2	Vađenje materijala	<p>Tijekom građevinskih radova projekta moraju se koristiti lokalni materijali. To se odnosi na korištenje pijeska i sitnog šljunka iz rijeke Save za Sjevernu dionicu te korištenje viška tla i kamena s najbliže dionice autoceste A1 Ravča – čvor Ploče.</p> <p>Postojeći prirodni ekosustav se ne smije oštetiti tijekom eksploatacije lokalnih materijala. Konkretnije, kako bi smanjili ekološke utjecaje, trebalo bi pripremiti elaborat radi prepoznavanja posebnih mjera zaštite i potvrđivanja da planirano vađenje materijala predstavlja prihvatljiv ekološki postupak. Mjere zaštite se trebaju definirati u skladu sa lokacijom vađenja i osjetljivostima na mjestu vađenja. One mogu obuhvatiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cjelokupno vađenje materijala će se izvršiti strogo u skladu sa uvjetima</li> </ul>	Izvođač	<p>Pripremni radovi-organizacija gradilišta</p> <p>Sjeverna (i moguće Južna) dionica</p>	Dokument s odlukama

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>iz lokacijske dozvole.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>ograničenja vađenja tijekom određenih razdoblja u godini, u određenim uvjetima vodenog toka i količina koje se mogu izvaditi</li> <li>korištenje specijalizirane opreme kojom se radi iz tegljača/s obala u skladu sa uvjetima vađenja društva Hrvatske vode.</li> </ul> <p>Za građevinske djelatnosti u rijeci vidi redak 3.6.2</p>			
3.2.3	Odvodnja površinske vode (tijekom rada ceste)	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ne bi smjelo biti odvodnje u podzemne izvore II Zone ili druga zaštićena područja npr. obalu Save</li> </ul> <p>Pojedinosti o gospodarenju površinskim vodama se nalaze u Dokumentu sa odlukama (za Sjevernu dionicu) i EIA-u Juga.</p>	Izvođač HAC (Praćenje)	Projekt, a onda faza rada  Sjeverna i južna dionica	Dokument sa odlukama  Izvršni sažetak za EIA Juga
3.2.4	Odvodnja površinske vode	<p>U Projektu će se potpuno razmotriti rezultati hidrogeoloških studija u glavnom projektu i ako bude potrebno sukladno tome će se dopuniti mjerama zaštite okoliša i mjerama praćenja.</p> <p>Projekt mora ostati u skladu sa lokalnim zakonima vezano za razvoj u područjima visokokvalitetnih podzemnih voda.</p>	Izvođač HAC (Praćenje)	Projekt  samo Južna dionica	Izvršni sažetak za EIA Juga
3.2.5	Privremeni objekti	<p>Svi privremeni objekti se trebaju smjestiti u područjima samo nakon razmatranja mogućih ekoloških i socijalnih utjecaja. Privremeni objekti se posebno ne smiju smjestiti u osjetljivim i ranjivim područjima kao što su zaštićena područja ili osjetljive podzemne/površinske vodene zone.</p> <p>Svi privremeni objekti se moraju pridržavati dokumentiranih kontrola rada radi sprječavanja onečišćenja.</p>	Izvođač	Gradnja  Tijekom faze odabira gradilišta	Međunarodni dobri postupci
3.2.6	Kvaliteta vode – asfaltiranje	<p>Asfaltiranje se treba raditi po suhom vremenu radi sprječavanja otpadanje asfalta ili cementa. Izvođač se također obvezuje:</p>	Izvođač	Faze gradnje i rada ceste	IFC EHS Smjernice za

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• koristiti prikladne tehnike rada u fazama radi smanjenja prolijevanja asfaltnog materijala tijekom popravaka ulegnuća i istrošenog asfalta. To može uključivati pokrivanje odvoda oborinskih voda i cestovnih otvora tijekom asfaltiranja; primjenjujući mjere kontrole erozije i taloženja u cilju smanjivanja otpadanja sa mjesta popravaka; te korištenje materijala za zaštitu od zagađivanja (npr. posude za sakupljanje prelivene tekućine i upijajući materijali na strojevima za asfaltiranje) radi ograničenja curenja i prolijevanja asfaltnih materijala i tekućina;</li> <li>• smanjiti količinu utrošene vode koja se koristi za kontrolu prašine korištenjem postupaka metenja, a ne vlaženja. Pometeni materijali bi se trebali sakupiti i vratiti u bazu s agregatima ili se odlagati kao čvrsti otpad;</li> <li>• pokušati izbjeći stvaranje onečišćenog materijala koji otpada čišćenjem opreme za asfaltiranje uzimajući u obzir zamjenu dizel ulja biljnim kao sredstvom za skidanje i čišćenje; koje sadrži sredstvo za čišćenje i onečišćenih ostataka asfalta</li> <li>• strugati prije čišćenja; i</li> <li>• provoditi postupke čišćenja podalje od površinske vode ili objekata za odvodnju.</li> </ul>	<p>Odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p> <p>Moraju se definirati posebne odgovornosti za poduzimanje ovih mjera</p>	(održavanja)	ceste s naplatom cestarine (2007).
3.2.7	Odvodnja – sanitarne otpadne vode	<p>Na gradilištima treba osigurati odgovarajuće mobilne ili fiksirane sanitarne objekte za sve radnike.</p> <p>Sanitarna otpadna voda se ne smije ispuštati u podzemne ili vodene tokove ili komunalnu kanalizacijsku mrežu bez dozvole Društva i relevantnih nadležnih institucija za ekološka pitanja.</p>	<p>HAC i Izvođač</p> <p>Takvi objekti se mogu unajmiti za vrijeme trajanja gradnje</p>	Na mjestu faze gradnje	EBRD Zahtjev za realizacijom 2 (2008.)
3.2.9	Sezonsko onečišćenje -	Treba se pridržavati sljedećih mjera za smanjenje onečišćenja podzemnih i površinskih voda u zimskim mjesecima:	HAC	Tijekom faze rada autoceste	Međunarodni dobri postupci



Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
	vode	<ul style="list-style-type: none"><li>• primarna upotreba mehaničkih metoda odleđivanja (npr. ralice);</li><li>• natrijev klorid kao i ostali materijali koji se koriste tijekom zimske sezone moraju se skladištiti u pokrivenim skladištima, na nepropusnim površinama radi sprječavanja onečišćenja;</li><li>• optimizacija količine soli koja se koristi i obuka zaposlenika za optimalnu primjenu;</li><li>• zaštita osjetljivih područja izbjegavajući korištenje tvari sa visokim koncentracijama i odabirom vrste sredstava protiv zaleđivanja i za odmrzavanje prema lokaciji ekoloških osjetljivih područja i mogućih utjecaja određenog sredstva; i</li><li>• korištenje ograda za zaštitu od snijega (uključujući biljnu/vegetacijsku ogradu)</li></ul>			

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM EKOLOŠKIM UTJECAJIMA</b>					
3.3	Zaštita tla	Tlom se treba gospodariti na način da se smanje negativni ekološki i socijalni utjecaji. To obuhvaća: <ul style="list-style-type: none"> <li>• smanjenje tragova Projekta</li> <li>• zaštita tla od onečišćivača</li> <li>• mjere kontrole erozije i stabilizacija površinskih nagiba (gdje je relevantno)</li> <li>• vraćanje zemljišta na kojem se radilo u prvobitno stanje/uređivanje terena</li> </ul>			
3.3.1	Plan zaštite tla	Mjere zaštite tla se nalaze u Dokumentu(ima) s odlukama i EIA-ovima, uključujući sakupljanje iskopanog površinskog sloja tla i mjere kontrole erozije.  Ove mjere bi se trebale uskladiti sa ostalim mjerama navedenim u ESAP-u u okviru Plana za gospodarenje tlom koji bi se trebao pripremiti prije zemljanih radova te radi udovoljavanja međunarodnim dobrim poslovnim običajima.	Plan zaštite tla će biti podnesen HAC-ovim voditeljima projekta u roku od 45 dana od dodjele Ugovora	Faza gradnje	Dobri postupci
3.3.2	Zaštita tla – vraćanje u prvobitno stanje	Plan gospodarenja tlom treba uključiti planove vraćanja u prvobitno stanje. Nakon dovršetka poslova, površine se trebaju vratiti u prvobitno stanje. Izvođač se također obvezuje: <ul style="list-style-type: none"> <li>• stabilizirati raščišćena područja, kao što su nasipi cesta radi izbjegavanja oslobađanja slojeva; i</li> <li>• osigurati da u slučaju unosa površinskog sloja tla sa mjesta izvan lokacije isti ne bude onečišćen onečišćivačima i invazivnim biljnim vrstama;</li> </ul> Izvođač će izraditi plan uspostavljanja prvobitnog stanja uzimajući u obzir zahtjeve Dokumenta s odlukama, EIA-ovima i preduvjeta iz dozvola.	Izvođač	Faza gradnje  Planove ponovnog uspostavljanja prvobitnog stanja treba pripremiti prije početka zemljanih radova i trebaju ih odobriti HAC-ovi voditelji	Međunarodni dobri postupci

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resurs i	Primjenjivost (rokovi/geograf sko područje)	Izvorna referenca
				projekta kao dio Plana zaštite tla	

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABELA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM EKOLOŠKIM UTJECAJIMA</b>					
3.4	Opasni materijali	CILJ - rukovati, prevoziti i skladištiti opasne materijale na siguran i ekološki prihvatljiv način te u skladu s dobrim međunarodnim poslovnim običajima te zahtjevima hrvatskih propisa.			
3.4.1	Gospodarenje opasnim materijalima – Općenito	<p>Gospodarenjem opasnim materijalima će biti u skladu sa važećim nacionalnim propisima i Uredbama EU-a.</p> <p>Cjelokupno gospodarenje opasnim materijalima će biti odgovornost odgovarajuće obučene i određene odgovorne osobe.</p> <p>Izvođač će izraditi Plan gospodarenja opasnim materijalima koji sažima uvjete navedene u ovom Poglavlju ESAP-a i koji udovoljava zahtjevima EU-a i EFC EHS smjericama gdje je to relevantno. Planom bi se trebala razmotriti priroda i količina opasnih materijala koji se koriste u projektu te opisati odgovornosti i postupke nabave, etiketiranja, prijevoza, označavanja, skladištenja i korištenja opasnih kemikalija, korištenje manje opasnih alternativnih sredstava ako je to moguće, odlaganje opasnih materijala i dogovori oko rješavanja hitnih situacija.</p> <p>Opasni materijali će se prevoziti u skladu sa nacionalnim propisima i zakonima [Zakon o prijevozu opasnih materijala, NN 97/03, 151/03]</p>	<p>Izvođač</p> <p>Potrebno je odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS) ili neku drugu odgovarajuće obučenu osobu.</p> <p>HAC</p> <p>(faza radova)</p>	<p>Sve faze</p> <p>Plan kojeg treba pripremiti prije gradnje/nabave opasnih materijala</p>	<p>EBRD politika</p> <p>IFC Općenito EHS smjernice (2007)</p>
3.4.2	Skladištenje materijala	U centru za promet i održavanje te privremenim gradilištima autoceste Koridora Vc skladište materijala mora biti u skladu sa zahtjevima koji su navedeni u dokumentu odluka. Skladište mora biti natkriveno i potpuno ograđeno radi zaštite od vremenskih utjecaja, a pod mora biti nepropustan, sa interceptivnom jamom za skupljanje odrona. Interceptivne jame su potrebne	<p>Izvođač</p> <p>Potrebno je odrediti Voditelja za ekološka pitanja (ili EHS)</p>	<p>Pripremni radovi</p> <p>Sjever (ali važeće i za druga</p>	<p>Dokument sa odlukama</p> <p>EIA sjever,</p>

Ref. Br.	Pitanje	Mjera/radnja ublažavanja	Odgovorna strana i tražena investicija/resursi	Primjenjivost (rokovi/geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>i za druge tvari, npr. ulja.</p> <p>Također se mora pripremiti kanalizacijska odvodnja kao i odvodnja u slučaju nekog incidenta.</p> <p>U Dokumentu s odlukama se moraju detaljno navesti svi zahtjevi.</p>	ili neku drugu odgovarajuće obučenu osobu.	skladišta)	vidjeti 4.6. (za obradu voda kanalizacije)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje ublažavanja	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE POSEBNIM UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.5	Gospodarenje otpadom	CILJ – upravljanje otpadom koji nastaje tijekom izvođenja projekta, u skladu sa zakonskim propisima i dobrom industrijskom praksom, uključujući razvoj strategije upravljanja opasnim i neopasnim otpadom i uporabu tvrtki licenciranih za zbrinjavanje otpada i postrojenja za obradu/zbrinjavanje otpada. Treba poduzeti korake za smanjenje, ponovno korištenje i recikliranje otpadnih tvari.			
3.5.1	Plan gospodarenja otpadom	<p>Izvođač i HAC će izraditi Plan gospodarenja otpadom (WMP) kod građenja i rada autoceste, pri čemu će navesti barem sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zakonske zahtjeve i klasifikaciju</li> <li>• Odgovorne strane</li> <li>• Vrste i količinu očekivanog otpada</li> <li>• Mjere za izbjegavanje i svođenje otpada na najmanju moguću količinu</li> <li>• Mjere za ponovno korištenje otpada</li> <li>• Ukoliko izbjegavanje, svođenje na najmanju moguću količinu ili ponovno korištenje na lokaciji nisu mogući, prijedlog opcija za recikliranje, obrađivanje ili odlaganje otpada uključujući prijedlog konačnih odredišta za odlaganje</li> <li>• Načine prikupljanja, transporta, označivanja i privremenog skladištenja otpada prije transporta s lokacije</li> <li>• Posebne mjere za upravljanje opasnim otpadom</li> <li>• Postupke za bilježenje transporta otpada pomoću sustava za praćenje i dokumentiranje otpada</li> </ul>	<p>Izvođač + HAC</p> <p>Treba imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu – (EHS)</p> <p>Izvođač (radovi)</p> <p>HAC (faza rada)</p>	<p>Sve faze</p> <p>WMP treba uspostaviti 45 dana od dodjele ugovora</p>	<p>IFC Opće EHS smjernice (2007)</p> <p>IFC EHS Smjernice za ceste s naplatom cestarine (2007)</p> <p>Dokument(i) odluke</p> <p>EBRD politika</p> <p>EIA-ovi</p>

Br.	Pitanje	Mjere / radnje ublažavanja	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Obuka u području osvješćivanja, za zaposlenike i izvođače</li> </ul> <p>Radi osiguranja transporta i obrade i/ili odlaganja otpada u ispravno izgrađenim i licenciranim objektima, izvođač je dužan angažirati isključivo licencirane/ovlaštene tvrtke za zbrinjavanje otpada.</p> <p>Plan treba izraditi prije početka radova izgradnje. On u cijelosti mora biti u skladu s državnim zakonodavstvom i mora obuhvaćati sve zahtjeve koji su propisani u dokumentu (dokumentima) odluke, međunarodnim konvencijama kao što su Bazelska konvencija i zahtjevi na dobre postupke kao što su, primjerice, zahtjevi navedeni u sklopu IFC EHS Smjernica za ceste s naplatom cestarine.</p>			
3.5.2	Zbrinjavanje eksplozivnog materijala	<p>Minski sumnjive površine na trasi autoceste ispituje tvrtka koja je ovlaštena za razminiranje (ovlaštena od strane Hrvatskog centra za razminiranje). Mine se uklanjaju i tvrtka ih zbrinjava na siguran način.</p> <p>Kod slučajnog pronalaza mina tijekom zemljanih radova, treba obavijestiti policiju. Nakon toga, policija je odgovorna za sigurno zbrinjavanje eksplozivnog materijala.</p>	HAC za razminiranje Izvođač (slučajni zaostali eksplozivi)	Tijekom projektiranja i gradnje.	A5 Sažetak studije (EIA Sažetak za sjevernu dionicu)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE POSEBNIM UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.6	Zaštita biološke raznolikosti	<p>CILJ – smanjivanje ekoloških utjecaja na najnižu moguću razinu provođenjem sljedećih koraka:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Izbjegavanjem osjetljivih područja i vrsta</li> <li>• Izbjegavanjem fragmentacije staništa (održavanjem migracijskih ruta)</li> <li>• Minimiziranjem površine utjecaja projekta i gubitka staništa</li> <li>• Vraćanjem privremeno narušenog tla u prvobitno stanje</li> <li>• Dobrim upravljanjem lokacijom</li> </ul>			
3.6.1	Prijelaz preko rijeke Save	<p>Na temelju ekoloških osjetljivih područja definiranih Planom upravljanja biološkom raznolikosti (BMP) dalju procjenu utjecaja i razvoj mjera za ublažavanje treba provesti za rijeku Savu. Pozornost treba posvetiti utjecajima tijekom gradnje (aktivnostima u priobalnom području i u rijeci) i zahvatima (odvodnja ceste, udari ptica, utjecaji uslijed rasvjete, gubitka vegetacije, itd).</p> <p>Kroz razvoj Plana Upravljanja Prijelazom preko rijeke Save smanjiti će se utjecaj i rizici po okoliš koji su vezani za građevinske aktivnosti u rijeci. Plan bi trebao uključiti mjere zaštite okoliša kojima se štite ekološki resursi, kakvoće vode i sedimenta, kao i morfologija korita, obale i njihove hidrauličke karakteristike. Mjere zaštite mogu uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• vrijeme posla u rijeci će se smanjiti u najvećoj mogućoj mjeri i bit ograničeno na neosjetljiva vremena u godini i određene uvjete protoka.</li> <li>• koristiti specijalizirane opreme rada sa dereglja / obala rijeke</li> <li>• mjere da se spriječi erozija obale i osigura ponovna uspostava riječne obale gdje je to neophodno.</li> <li>• biti će sprovedene mjere kako bi se spriječilo oslobađanje građevinskog</li> </ul>	<p>Izvođač/HAC-ovi voditelji projekta trebaju odobriti – prema zaključcima BMP-a</p> <p>Prije gradnje plan Upravljanja Prijelazom preko rijeke Save podnosi se EBRD-u za pregled i komentar.</p>	<p>Gradnja i faza rada</p> <p>Samo sjeverna dionica</p>	<p>EIA direktiva</p> <p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 1</p>



Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>materijala, sedimentima i otpada u rijeku.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Izbjegavanje bučnih operacija u rijeci.</li> </ul> <p>Preko Plana Upravljanja Prijelazom preko rijeke Save koji projekt mora pokazati da za sve utjecaje utvrđene tijekom projekta moraju postojati gotove mjere ublažavanja; utvrđene činjenice treba javno obznani. Nadzor je potreban kako bi potvrdili učinkovitost mjera za ublažavanje (vidi odjeljak 6.1.4 i 6.1.12).</p> <p>Planovi za hitne situacije će također uzeti u obzir potencijalne incidente za vrijeme gradnje u rijeci.</p>			
3.6.2	Zaštićena područja – suhi travnjaci i obalne šume	<p>Mjere ublažavanja utvrđene u EIA i sve dalje mjere koje proizlaze iz budućih dokumenata odluka treba provesti u cijelosti.</p> <p>Ove zahtjeve treba uputiti putem BMP-a.</p>	<p>Izvođač (treba provesti)</p> <p>HAC (BMP)</p>	<p>Gradnja i faza rada (uporabe) autoceste</p> <p>Samo južna dionica</p>	<p>EIA direktiva</p> <p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 1</p>
3.6.3	Promjena staništa	<p>U narušenim područjima treba zasaditi prirodne vrste. Gdje god je to moguće, za obnavljanje staništa koje je izgubljeno tijekom radova gradnje treba upotrijebiti lokalne vrste. Tijekom uspostavljanja izvorne vegetacije, ta je područja važno kontrolirati i iz njih uklanjati sve invazivne biljke. Radi provođenja ovih mjera, izvođač će uzeti u obzir razvoj plana vegetacije.</p>	<p>Izvođač</p> <p>Lokalne vrste će trebati utvrditi i kupiti</p>	<p>Gradnja i faza rada</p> <p>Samo južna dionica</p>	<p>EIA direktiva</p> <p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 6 (2008.)</p>
3.6.4	Vodena fauna	<p>Kod radova u blizini ili u samom vodotoku, Izvođač na lokaciji mora imati odgovarajuću opremu za slučaj izlijevanja.</p>	<p>Izvođač</p>	<p>Gradnja</p>	<p>Dobra praksa</p>
3.6.5	Istjerivanje životinja	<p>Niti u kojim uvjetima građevinski radnici neće uznemiravati ni loviti životinje, niti će hraniti divlje životinje. Te će se upute i ograničenja prenijeti građevinskim radnicima.</p>	<p>Izvođač</p>	<p>Gradnja i faza rada</p>	<p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 6</p>

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
					(2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.7	Buka	CILJ – smanjivanje buke uslijed gradnje i autoceste na minimalnu razinu, pomoću raznih mjera, a u svrhu ispunjavanja pripadajućih državnih i međunarodnih ograničenja u području buke u blizini osjetljivih receptora.			
3.7.1	Buka - opća gradnja	<p>Izvođač će provesti mjere za ublažavanje buke u fazi gradnje i u fazi rada autoceste sukladno opisu u dokumentu (dokumentima) s odlukama i pridruženim EIA-ovima, ukoliko je u njima navedena lokacija i specifikacija zidova za zaštitu od buke.</p> <p>Pored toga, Izvođač će tijekom gradnje poduzeti sljedeće mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Upotrijebit će zidove za zaštitu od buke i prigušnice</li> <li>• Opremu koja stvara buku uklonit će iz stambenog područja ili iz blizine ostalih receptora koji su osjetljivi na buku</li> <li>• Između svih dostupnih tipova, gdje god je to moguće, odabrat će opremu koja stvara najnižu moguću razinu buke i po potrebi će smanjiti brzinu vozila na radilištu.</li> <li>• Zabijati će pločaste pilote pomoću hidrauličkih vibratora, a ne pomoću pneumatskog uređaja za zabijanje pilota</li> <li>• Osigurati da svi građevinski radnici imaju odgovarajuće štitnike za zaštitu od buke tijekom rada stroja.</li> </ul>	Izvođač  Kapitalni trošak za odgovarajuću infrastrukturu	Faza gradnje	Međunarodna dobra praksa i IFC Opće EHS smjernice (2007)
3.7.2	Uporaba eksploziva / ostale bučne radnje	<p>Uporaba eksploziva je predviđena.</p> <p>U slučaju suglasnosti za uporabu eksploziva (ili kod provođenja ostalih, osobito bučnih radnji kao što je zabijanje pilota), posebnu pozornost treba posvetiti izbjegavanju negativnih utjecaja na biljni i životinjski svijet. Nije dopuštena</p>	Izvođač	Gradnja	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 6 (2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		uporaba eksploziva zimi, dok životinje spavaju zimski san. Ako zabijanje pilota treba obaviti u blizini društvenih ili ekoloških objekata, treba preferirati tiše tehnike kao što je vibracijsko zabijanje pilota, a ne pneumatsko zabijanje pilota.			
3.7.3	Minimiziranje buke – zidovi za zaštitu od buke	Ako su potrebni zidovi za zaštitu od buke, izvođač mora pažljivo odabrati materijale koji će biti upotrijebljeni, a zidove po mogućnosti mora maskirati postojećom/novom vegetacijom, radi smanjenja vizualnog utjecaja zidova na njihov okoliš.	HAC i Izvođač	Faze projektiranja i gradnje	Međunarodna dobra praksa
3.7.4	Buka – terminski plan rada	Kod svih dionica trase u blizini stambenih područja, aktivnosti na lokaciji treba provoditi samo tijekom dana (tj. između 8.00 i 20.00 sati od ponedjeljka do petka). Aktivnosti treba planirati uz konzultiranje s lokalnim zajednicama, tako da stanovnici budu upoznati s početkom aktivnosti prilikom kojih je moguće stvaranje buke.	Izvođač	Faza gradnje	Međunarodna dobra praksa

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.8	Kulturna baština	CILJ – zaštita lokacija od kulturnog i/ili arheološkog značaja, u skladu s primjenjivim hrvatskim zakonima.			
3.8.1	Slučajni nalazi	U proceduri Postupanja sa slučajnim nalazima moraju biti navedene radnje koje se poduzimaju kod pronalaženja prethodno neotkrivenih arheoloških lokacija/artefakta ("slučajnih nalaza").	Izvođač	Proceduru treba uspostaviti prije početka zemljanih radova	Dokument odluke

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.9	Spremnost i reagiranje na hitne situacije	CILJ – na lokaciji treba osigurati potrebne uvjete za reagiranje na izvanredne slučajeve tijekom svih faza projekta, uključujući mjere za reagiranje na učinke izvanrednih curenja i izlivanja te za svođenje njihova utjecaja na najnižu moguću razinu.			
3.9.1	Spremnost za hitne intervencije – planiranje (općenito)	<p>Prije početka svih cestovnih radova, Izvođač će izraditi pismeni plan za izvanredne i hitne situacije, na način koji je primjeren rizicima i potrebi za sprječavanje njihovih potencijalnih negativnih posljedica. Taj će plan u obzir uzeti sve potencijalne hitne scenarije (izlivanje ulja/drugih opasnih materijala ili rasipanje soli), vezane uz okoliš i uz sigurnost i zdravlje (radnika i zajednice), tijekom gradnje i rada. Tijekom razrade toga plana bit će konzultirane interesne strane. Plan će prije njegova izdavanja odobriti HAC-ov voditelj projekta. Pored toga, presliku toga plana na zahtjev treba dostaviti EBRD-u, radi revizije i odobrenja. Taj će plan obuhvatiti barem sljedeće stavke:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Sve zahtjeve navedene u Dokumentu (dokumentima) s odlukama i povezanima s EIA-ovima i budućim zahtjevima.</li> <li>• Mjere koje će obuhvatiti i kontrolirati incidente, radi minimiziranja učinaka i ograničenja štete za ljude, okoliš i imovinu.</li> <li>• Pojednostosti vezane uz linije komunikacije koje se koriste prema potrebi, za komuniciranje sa servisima za hitne komunikacije, javnim ustanovama i s javnosti.</li> <li>• Mjere za obnavljanje i čišćenje okoliša nakon incidenta, kao i praćenje rezultata.</li> <li>• Zahtjeve obuke za osobe koje djeluju u izvanrednim situacijama.</li> <li>• Plan će na primjeren način biti prenesen potencijalno ugroženim</li> </ul>	<p>Treba imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu – EHS</p> <p>HAC (Faza rada)</p>	<p>Gradnja i faza rada</p> <p>Početne planove za reagiranje u hitnim situacijama treba uspostaviti prije početka aktivnosti gradnje.</p> <p>Plan treba dostaviti u roku od 45 dana od dodjele ugovora</p>	<p>EBRD-ovi Zahtjevi izvršenja 3 (2008) i EIA (2006)</p>

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		zajednicama i lokalnim vladinim agencijama, a po potrebi će se testirati. Za fazu gradnje i za fazu rada mogu se pripremiti zasebni planovi. Te planove treba integrirati s ostalim planovima, npr. sa županijskim interventnim planom. Planovi za hitne intervencije u obzir moraju uzeti i potencijalne prekogranične utjecaje, npr. izlijevanje goriva u rijeku i potrebu obavještanja i surađivanja sa susjednim državama u slučaju incidenta.			
3.9.2	Upravljanje opasnim materijalima - prolijevanje	Na lokaciji gdje su uskladišteni opasni materijali mora se nalaziti prienosna oprema za zaustavljanje prolijevanja i za čišćenje te treba osigurati obuku u razmještanju opreme.  Treba osigurati i odgovarajuću osobnu zaštitnu opremu.	Izvođač + HAC  Ako na lokaciji ne postoji odgovarajuća oprema za intervenciju u slučaju prolijevanja i osobna zaštitna oprema (PPE), tu opremu treba nabaviti	Sve faze	IFC Opće EHS smjernice (2007)
3.9.3	Reakcija u hitnim situacijama - bilježenje	O svim curenjima i izlijevanjima treba izvijestiti Voditelja zaštite okoliša koji će ih registrirati u evidenciji. Voditelj zaštite okoliša će utvrditi tendencije ili periodičke incidente te će po potrebi istražiti incidente.  Voditelj zaštite okoliša incidente treba prijaviti HAC-ovom voditelju projekta.	Izvođač	Faza gradnje  Izvešća treba sastaviti u roku 24 sata od incidenta.	Međunarodna dobra praksa

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 3. UPRAVLJANJE SPECIFIČNIM UTJECAJIMA NA OKOLIŠ</b>					
3.10	Ostali utjecaji na okoliš	Cilj: Ovo se poglavlje bavi svim ostalim utjecajima na okoliš koji gore nisu ocijenjeni.			
3.10.1	Blato na javnim prometnicama	<p>Treba poduzeti mjere za sprječavanje nakupljanja zemljanih materijala na javnim prometnicama. Radi sprječavanja takvih nakupljanja, na prometnim se građevinskim lokacijama nalaze postrojenja za pranje guma vozila. Radi sprječavanja štete ili opasnosti po vozače, sve zemljane nakupine biti će očišćene s javnih prometnica.</p> <p>Ispusne otpadne vode iz postrojenja za pranje guma treba obraditi prije ispuštanja. Ne smiju se ispuštati u sustav za ispuštanje oborinskih voda na lokaciji. Postrojenje za pranje guma ne smije se nalaziti u osjetljivim područjima podzemnih voda.</p>	Izvođač	<p>Gradnja</p> <p>Oprema se mora nalaziti na lokaciji u trenutku početka gradnje.</p>	Međunarodna dobra praksa
3.10.2	Upravljanje prirodnim resursima	<p>Gdjegod je to moguće, uporabu resursa treba smanjiti na najnižu moguću razinu, uključujući minimiziranje sirovina i energije/goriva, pomoću sljedećih mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Detaljnog planiranja transportnih trasa radi minimiziranja prevaljenih udaljenosti (uzimajući u obzir minimiziranje ekološkog poremećaja);</li> <li>• Ponovnog korištenja/recikliranja iskopanih materijala kao materijala za ispunu u sklopu projekta;</li> <li>• Ponovnog korištenja/recikliranja otpada koje se provodi u sklopu projekta ili ga, po mogućnosti, provode izvođači treće strane</li> </ul>	Izvođač	<p>Gradnja</p> <p>Mjere treba definirati prije početka glavnih gradilišnih radova.</p>	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 3 (2008)



Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 4. UPRAVLJANJE DRUŠTVENIM UTJECAJIMA</b>					
CILJ: minimiziranje negativnih društvenih utjecaja i utjecaja na zdravlje zajednice te poticanje pozitivnih učinaka, gdje god je to moguće.					
4.1	Ocjenjivanje socijalnih utjecaja	<p><i>U trenutku pripremanja ovog ESAP-a postoje neke dvojbe vezane uz izradu glavnog projekta i uz planove gradnje izvođača. Stoga je nepoznato koji će podizvođači/podizvođači biti uključeni, a nepoznat je i profil radne snage u pogledu njihova porijekla, a stoga se ne mogu definirati niti potencijalni utjecaji koji se odnose na radnu snagu/izvođača. Radi nepostojanja definiranih planova, ovaj ESAP navodi brojne mjere predostrožnosti u svrhu minimalnih socijalnih utjecaja.</i></p> <p>Izvođač će nadalje, pomoću Socijalnog Plana Upravljanja, u obzir uzeti socijalne utjecaje i profilirati mjere za ublažavanje, ovisno o broju i lokaciji radnika/dobavljača i o transportnim potrebama (vidi također 4.8). U obzir treba uzeti i mjere koje doprinose društvenom napretku, npr. priliku za zapošljavanje lokalnog stanovništva, osiguranje opskrbe robom, itd.</p> <p>Osim svih zaštitnih mjera koje su već navedene u Dokumentu (dokumentima) s odlukama projekta, Socijalni Plan Upravljanja će obuhvaćati:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opis osnovnih društveno-ekonomskih uvjeta;</li> <li>• Opis projekta vezan za socijalne utjecaje, uključujući broj radnika, rokove i planirano pružanje smještaja i usluga;</li> <li>• Upravljanje građevinskim/smještajnim kampovima, uključujući minimalne standarde smještaja i sigurnost dotičnih (vidi 4.4, 4.5 i 4.10);</li> <li>• Mjere za izbjegavanje utjecaja povezanih s migracijom radnika (vidi 4.6)</li> <li>• Mjere za izbjegavanje drugih socijalnih utjecaja povezanih s</li> </ul>	Izvođač	<p>Gradnja i faza rada</p> <p>Nakon imenovanja Izvođača, dalja procjena utjecaja na društvenu zajednicu postaje prioritet.</p> <p>Mjere za ublažavanje treba definirati u roku 45 dana od dana dodjele ugovora Izvođaču i Socijalnog Plana Upravljanja, dostavljenog EBRD-u za</p>	Dobra praksa

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>gradnjom, mjere osiguranja lokacije za sprječavanje pristupa javnosti, smetnje, itd.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mjera za poboljšanje socijalnih naknada;</li> <li>• Kodeks ponašanja zaposlenika (vidi 4.11);</li> <li>• Mehanizam podnošenja pritužbi (v. 4.14)</li> </ul> <p>Pitanja preseljenja i ekonomske migracije razrađena su u sklopu Plana nabave zemljišta i obeštećenja (Land Acquisition and Compensation Plan - LACP), u skladu s donjim opisom.</p>		pregled.	
4.2	Plan nabave zemljišta i obeštećenja	Izvođač će osigurati Plan upravljanja lokacijom i sigurnošću koji je u skladu s EBRD-ovim Zahtjevima izvršenja 4. To obuhvaća zahtjeve za zaštitu javnosti (npr. mjere osiguranja lokacije za sprječavanje pristupa javnosti) i zahtjeve na sigurnosno osoblje.	Izvođač	Gradnja (tijekom zapošljavanja / odabira sigurnosnog osoblja)	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 4 (2008)
4.3	Zaštitne mjere na gradilištu – plan upravljanja prometom	Promet na gradilištu treba usmjeriti tako da se, po mogućnosti, izbjegnu osjetljiva područja. Primjerice, trase treba odabrati tako da se izbjegnu neprikladne prometnice, naseljena područja, škole, itd. Pozornost treba posvetiti i kretanju vozila tijekom različitih doba dana, s time da se promet određenim trasama ne smije odvijati tijekom noći.	Izvođač Voditelj zaštite okoliša i zaštite na radu	Gradnja Unutar 45 dana od dodjele ugovora	Dokument odluke i dobra praksa
4.4	Utjecaj radnika – opće upravljanje	Radi smanjenja socijalnih utjecaja na najnižu moguću razinu, izvođač treba procijeniti broj i porijeklo građevinskih radnika i provesti prikladne mjere za upravljanje radnom snagom.  Po potrebi (npr. ukoliko će u projektu sudjelovati veliki broj nelokalnih građevinskih radnika), Izvođač treba napraviti plan upravljanja priljevom radnika koji su na Projektu zaposleni, kako bi se osiguralo utvrđivanje i upravljanje ekološkim i socijalnim utjecajima. Plan mora uzeti u obzir broj i porijeklo	Izvođač	Gradnja	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008) i EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 4 (2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>radnika te predvidjeti sljedeća pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Osiguranje smještaja (uz ispunjenje minimalnih zahtjeva) (vidi dolje).</li> <li>• Osiguranje medicinskih objekata.</li> <li>• Pružanje komunalnih usluga.</li> <li>• Osiguranje rekreacijskih objekata.</li> <li>• Kulturni aspekti (kod zapošljavanja stranih radnika).</li> <li>• Norme medicinske zaštite (uključujući kontrolu zaraznih bolesti).</li> </ul> <p>Ovaj će plan prekontrolirati HAC-ov voditelj projekta.</p> <p>EBRD-u također, na njihov zahtjev, treba dostaviti presliku plana radi kontrole i odobrenja.</p>			
4.5	Priljev radnika – sprječavanje širenja bolesti	<p>Izvođač će provesti mjere, proporcionalne razini rizika, za sprječavanje i kontrolu prenosivih i vektorskih bolesti, uključujući, po potrebi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• medicinske provjere sposobnosti radnika za rad</li> <li>• program cijepljenja radnika koji nisu cijepljeni protiv prenosivih bolesti (za strane radnike iz visokorizičnih zemalja)</li> <li>• obrazovanje osoblja koje je uključeno u Projekt o rizicima oboljenja, sprječavanju i dostupnom liječenju, i</li> <li>• dostavljanje prezervativa radi smanjenja rizika pojave spolno prenosivih bolesti</li> </ul> <p>Ove će mjere biti detaljno navedene u sklopu plana koji će biti izrađen kao</p>	<p>Izvođač</p> <p>Moguća je potreba privremenog angažiranja prikladnih, medicinski obučanih osoba</p>	<p>Gradnja</p> <p>Tijekom zapošljavanja i postupka uvođenja u rad.</p>	<p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 4 (2008.)</p>

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		dio točke 4.8, gore.			
4.6	Građevinski kampovi	<p>Smještajni kampovi se ne očekuju, iako se ne mogu isključiti.</p> <p>Ovisno o broju i porijeklu radnika, mogu ustrebatu određeni građevinski smještajni kampovi. Ako su potrebni građevinski kampovi, Izvođač će obaviti sljedeće radnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Usuglasiti lokacije s nadležnim lokalnim vlastima, uzimajući pritom u obzir socijalne i ekološke utjecaje;</li> <li>• Osigurati smještaj koji je odgovarajući za predmetnu lokaciju i osigurati da bude čist, siguran te da ispunjava barem osnovne potrebe radnika.</li> <li>• Osigurati dostupnost objekata za zbrinjavanje otpada, energetskih objekata i kanalizacijskog sustava (po potrebi treba provesti provjere u suradnji s komunalnim poduzećima).</li> <li>• Osigurati ispunjenje odgovarajućih lokalnih normi (ili međunarodnih normi, ukoliko lokalne nisu dostupne), a posebice normi koje se odnose na: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zahtjeve na minimalni prostor po radniku;</li> <li>- Osiguranje sanitarnih čvorova, praonice i prostora za kuhanje;</li> <li>- Opskrbu pitkom vodom;</li> <li>- Osiguranje grijanja i ventilacije;</li> <li>- Osiguranje odgovarajućih zdravstvenih i sigurnosnih mjera; i</li> <li>- Osiguranje objekata za pružanje prve pomoći i medicinskih objekata</li> </ul> </li> <li>• Osigurati ispunjenje potreba u kampu, bez utjecaja na postojeće usluge</li> </ul>	Izvođač  Kapitalni trošak odgovarajuće infrastrukture	Gradnja  Vremenske periode vidi pod 4.1	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008.) i EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 4 (2008.)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>koje se pružaju lokalnim zajednicama.</p> <p>Ispunit će se minimalni standardi smještaja radnika definirani u dokumentu: Smještaj zaposlenika: proces i standardi. Vodič IFC i EBRD-a, kolovoz 2009. Ovaj dokument nalazi se na web stranici: <a href="http://www.ebrd.com/enviro/tools/workers.pdf">http://www.ebrd.com/enviro/tools/workers.pdf</a></p>			
4.7	Kodeks ponašanja	Izvođač će za radnike zaposlene u sklopu projekta prirediti Kodeks (pravila) ponašanja. Pravila će propisati osnovne zahtjeve i minimalna očekivanja radnika, na gradilištu i u okolnim zajednicama, a u cilju smanjenja mogućnosti svakog sukoba između radnika i zajednice. Ta će pravila obuhvatiti i ograničenja vezana uz ribolov i lov, uznemiravanje i hranjenje divljih životinja.	Izvođač	Gradnja Vremenska razdoblja vidi pod 4.1	Međunarodna dobra praksa
4.8	Pozitivni učinci za društvenu zajednicu - zapošljavanje	Izvođač će po mogućnosti angažirati lokalnu radnu snagu, da bi, tamo gdje je to moguće, postigao najveću moguću direktnu i sekundarnu lokalnu zaposlenost.	Izvođač	Sve faze Vremenska razdoblja vidi pod 4.1	Međunarodna dobra praksa
4.9	Rad - općenito	<p>Izvođač će se prema zaposlenicima i podizvođačima ponašati kao odgovorni poslodavac i usvojiti će (ili se pridržavati) postupke koji se odnose na ljudske resurse, u skladu sa svojom veličinom i radnom snagom. Osigurati će da podizvođači (pri čemu se to odnosi i na zaposlenike koji nisu stalno zaposleni) primjenjuju iste norme te da oni i/ili njihovi podizvođači osiguraju sljedeće :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• korektne plaće;</li> <li>• korektno radno vrijeme;</li> <li>• objekte; i</li> <li>• pridržavanje zdravstvenih i sigurnosnih propisa</li> </ul> <p>Navedeno će biti u skladu s hrvatskim zakonima i s Usklađenim izdanjem</p>	Izvođač	Sve faze Odmah nakon imenovanja Izvođača	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		Uvjeta za ugovaranje građenja – opći uvjeti, Poglavlje 6 (Conditions for Contract for Construction – General Conditions, Section 6) Multilateralne razvojne banke (Multilateral Development Bank). Međunarodna udruga konzultanata (International Federation of Consulting Engineers), ožujak 2006.			
4.10	Rad – mehanizam podnošenja pritužbi	<p>Izvođač će razviti i implementirati mehanizam za podnošenje pritužbi za radnike (i, tamo gdje je to primjenjivo, za njihove organizacije), čime će omogućiti pojedincima/grupama izražavanje razumnih primjedbi vezanih uz radno mjesto. O mehanizmu za podnošenje pritužbi zaposlenike treba obavijestiti u vrijeme zapošljavanja te on mora biti dostupan svim stranama. On će obuhvatiti barem sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Zahtjev za sudjelovanje osobe na odgovarajućoj razini upravljanja.</li> <li>• Detalje o načinu na koji će se rješavati pritužbe (uključujući rokove rješavanja, koji moraju biti što kraći).</li> <li>• Razumljiv i transparentan proces koji osigurava povratnu informaciju zainteresiranim stranama, bez ikakve kazne.</li> <li>• Uporaba mehanizma za podnošenje pritužbi ne smije zapriječiti pristup drugim sudbenim ili upravnim rješenjima koja su dostupna u okviru zakona ili u sklopu postojećih arbitražnih postupaka.</li> </ul>	Izvođač	Sve faze Mehanizam za podnošenje pritužbi treba uspostaviti kao prioritet (prije odabira Izvođača), a nakon imenovanja Izvođača treba ga obnavljati	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)
4.11	Rad - norme	Svi će se Izvođači ponašati u skladu s važećim zahtjevima Međunarodne organizacije rada (ILO) koje je Hrvatska ratificirala.	Izvođač	Sve faze Odmah nakon imenovanja	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)
4.12	Pitanja rada – opskrbeni lanac	Izvođač će poduzeti razumne korake radi istraživanja potencijalne uporabe dječjeg rada ili prisilnog rada te opskrbenog lanca koji se odnosi na robe i materijale koji su centralni za ključne funkcije Projekta.	Izvođač	Sve faze Kontinuirano	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
4.13	Sigurnost prometa i prometnica	<p>Prometnica mora ispuniti odgovarajuće sigurnosne norme koje propisuje hrvatsko zakonodavstvo, EU direktive te, gdje je to primjenjivo, norme koje su navedene u IFC Smjernicama za ceste s naplatom cestarine, a posebice koje se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Postavljanje i održavanje znakova, signala, oznaka i ostalih uređaja koji se koriste za reguliranje prometa.</li> <li>• Ograničiti brzinu koje je sukladna uvjetima na prometnicama i u prometu.</li> <li>• Održavanje prometnica radi sprječavanja mehaničkih kvarova uslijed stanja prometnica.</li> <li>• Uporabu sustava upozorenja u realnom vremenu sa znakovima koji vozače upozoravaju na zastoje, nesreće, loše vrijeme ili na uvjete na prometnicama.</li> </ul>	Izvođač	Faza projektiranja	Lokalno zakonodavstvo IFC EHS Smjernice za ceste s naplatom cestarine (2007)
4.14	Sigurnost prometa i prometnica	<p>Izvođač će pripremiti Plan Upravljanja Sigurnošću na Cestama, koji će osigurati obrazovanje i obuku u području osvješćivanja za radnu snagu, u području sigurnosti u prometu i sigurnosti prometnica. Usvajanje najboljih sigurnosnih postupaka u području transporta u svim aspektima izvođenja projekta s ciljem sprječavanja prometnih nesreća i smanjivanja na minimum ozljeda koje se događaju osoblju koje sudjeluje u Projektu i ostalim osobama. Mjere moraju obuhvatiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Naglašavanje sigurnosnih aspekata među vozačima</li> <li>• Poboljšanje vještina vožnje i zahtijevanje licenciranja vozača</li> <li>• Usvajanje ograničenja trajanja vožnje/duljine radnog dana i izradu rasporeda vozača, radi izbjegavanja premorenosti</li> <li>• Izbjegavanje opasnih trasa i razdoblja dana, radi smanjenja rizika od nesreća</li> <li>• Uporabu uređaja za kontrolu brzine na kamionima i daljinsko praćenje</li> </ul>	<p>Izvođač HAC</p> <p>Za provođenje takve jednodnevne obuke može se angažirati specijalizirani izvođač.</p>	<p>Sve faze</p> <p>Obuka je dio uvođenja vozača u rad</p>	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
		<p>radnji koje vozač obavlja</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Redovno održavanje vozila i uporaba dijelova odobrenih od strane proizvođača, radi minimiziranja broja potencijalno ozbiljnih nesreća izazvanih lošim radom uređaja ili preranim kvarom.</li> <li>• Kontrole sigurnosti prometnica.</li> </ul> <p>Treba prekontrolirati osposobljenost vozača i njegovu spremnost za vožnju. Izvođač će također propisati i provesti politiku postupanja uz konzumiranje alkohola i droga tijekom projekta, a koja će se primjenjivati na sve vozače.</p>			
4.15	Sigurnost prometa i prometnica	Gradilišta moraju biti označena pločama upozorenja koja obavještavaju vozače o potrebi smanjenja brzine u području gradilišta, o potrebi obraćanja veće pozornosti na promet, kako bi se izbjegle sve nesreće s lokalnim stanovništvom koje prometuje lokalnim prometnicama.	Izvođač	Faza gradnje	Međunarodna dobra praksa



Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
<b>TABLICA 5. MJERE ZAŠTITE NA RADU (OHS-om)</b>					
<b>Cilj</b>					
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zaštita na radu i sigurnost svog građevinskog osoblja</li> <li>• Propisati i potpuno provesti mjere zaštite na radu</li> <li>• Uspostavljanje radne etike koja vrednuje važnost sigurnih radnih postupaka, kod pojedinaca i njihovih suradnika</li> <li>• Postizanje sigurnosnih rezultata koji su na razini ili premašuju standarde u industriji</li> </ul>					
5.1	Sustav za upravljanje zaštitom na radu – općenito	<p>Implementiranje dobrih upravljačkih postupaka kroz razvoj sustava mjera za zaštitu na radu u skladu s OHSAS 18001. Ovaj sustav upravljanja će obuhvatiti (ali neće biti ograničen na) sljedeće stavke:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Utvrđivanje potencijalnih opasnosti za radnike i mjere za njihovo uklanjanje ili, ako uklanjanje nije moguće, za njihovo minimiziranje.</li> <li>• Obuka u rukovanju strojevima i opremom i osobnom zaštitnom opremom (PPE)</li> <li>• Mjere podrške za uporabu osobne zaštitne opreme (PPE)</li> <li>• Postupke za dokumentiranje o incidentima i nesrećama.</li> <li>• Program provjera .</li> <li>• Praćenje izvršenja.</li> </ul> <p>Izvođač mora upravljati mjerama zaštite na radu u skladu s IFC Općim EHS smjernicama (travanj 2007).</p>	<p>Izvođač + HAC</p> <p>Treba imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu - EHS)</p> <p>HAC</p> <p>(Faza rada)</p>	<p>Sve faze</p> <p>Prioritet Izvođača nakon imenovanja jest imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu (HSE) te provesti upravljanje sigurnošću (MS)</p>	<p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)</p>
5.2	Sustav za upravljanje zaštitom na	<p>Izvođač će kvartalno izraditi i dostaviti HAC-u izvješća o zaštiti na radu koja obuhvaćaju:</p>	<p>Izvođač/HAC</p> <p>Treba imenovati</p>	<p>Sve faze</p>	<p>EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 1</p>

Br.	Pitanje	Mjere / radnje za ublažavanje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Primjenjivost (period/ geografsko područje)	Izvorna referenca
	radu - izvještavanje	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Statistiku indikatora izvršenja - KPI (LTI- ozljede na radu i bliska mimoilaženja vozila)</li> <li>• Obuku u području zaštite na radu (HS obuka)</li> <li>• Značajne inicijative u području zaštite na radu</li> <li>• Korektivne radnje koje se provode nakon svih istraživanja incidenata</li> </ul> <p>Ovo se izvješće može kombinirati s izvješćem o zaštiti okoliša (vidi Akcijski plan za zaštitu okoliša i socijalna pitanja ESAP točka 1.11) i može biti dio mjesečnog izvješća kojega u Tehničkim specifikacijama traži Izvođač (Poglavlje 2.3.4.3.2.1). Sažeci ovih izvješća bit će uključeni u Godišnji izvještaj o zaštiti okoliša kojega treba dostaviti EBRD-u.</p>	Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu		(2008)
5.3	Zdravlje i sigurnost radnika – opći zahtjevi	<p>Izvođač će upravljati radnicima, uključujući podizvođače, s ciljem uspostave sigurnog i zdravog radnog okruženja, uz primjenu najboljih postupaka u području zaštite na radu. Kod sljedećih vrsta rada, usvajanje sigurnih radnih postupaka treba provesti sukladno hrvatskim propisima:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kod rada na visinama</li> <li>• kod rada u zatvorenim prostorima</li> <li>• kod rukovanja pokretnim strojevima</li> <li>• kod rada u prašnjavom okruženju</li> <li>• kod rukovanja električnom opremom</li> <li>• za vozače</li> </ul> <p>Radnici smiju obavljati isključivo radne zadatke za koje su obučeni i za čije su provođenje mjerodavni. Radnike o svim opasnostima treba obavještavati postavljanjem znakova i zapreka.</p>	Izvođač  Trebalo imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu	Sve faze	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 2 (2008)

### 3 Zahtjevi za praćenjem

Br.	Zahtjevi za praćenjem	Vremensko razdoblje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Izvorna referenca
<b>TABLICA 6. PRAĆENJE UTJECAJA NA OKOLIŠ I UTJECAJA NA DRUŠTVENU ZAJEDNICU (ESHS)</b>				
<b>6.1 PRAĆENJE UTJECAJA NA OKOLIŠ</b>				
<b>Opći zahtjevi (sve faze projekta) – Upravljanje zaštitom okoliša i utjecajem na društvenu zajednicu</b>				
M6.1.1	<p>Treba razviti sveobuhvatni program praćenja utjecaja na okoliš. Program će obuhvatiti fazu gradnje i operativnu (uporabnu) fazu te uključiti informacije koje se odnose na parametre, broj i položaj točki za praćenje, učestalost praćenja, uzimajući u obzir sezonsku i nekontinuiranu prirodu emisija i ispuštanja. Program praćenja treba razviti sukladno državnim zahtjevima za praćenjem i zahtjevima za praćenjem koje propisuju zajmodavci i mora obuhvatiti praćenje specificirano u ovom ESAP-u.</p> <p>Plan praćenja mora ispuniti sve zahtjeve propisane u dokumentima i dozvolama odluke, koje treba pravovremeno implementirati.</p> <p>Izvođač mora imati odgovarajuće resurse za implementiranje programa praćenja, uključujući terenske radnike koji se bave zaštitom okoliša i društvenom zajednicom tijekom faze gradnje.</p>	Sve faze	<p>HAC</p> <p>Izvođač</p> <p>Treba imenovati Voditelja zaštite okoliša i zaštite na radu</p> <p>Kod gradnje, program praćenja treba uspostaviti prije početka gradnje.</p>	Međunarodna dobra praksa
<b>Uključivanje interesnih strana</b>				
M6.1.2	Za praćenje i izvještavanje o podnošenju pritužbi, vidi M6.1.1 gore i M6.2.4 dolje.	-	-	-
<b>Utjecaji na okoliš – zaštita kvalitete zraka</b>				
M6.1.3	<p>Izvođač će procijeniti emisiju stakleničkih plinova iz vozila, na temelju broja i sastava vozila (lagana i teška vozila) koja koriste cestu.</p> <p>Kvaliteta zraka će biti izmjerena oko postrojenja za serijsku proizvodnju betona i za</p>	HAC	<p>Izvođač ili treća strane.</p> <p>Vidi M6.1.1</p>	EBRD-ovi zahtjevi izvršenja 3

	<p>proizvodnju asfalta, uključujući prašinu, hlapljive organske tvari i produkte izgaranja.</p> <p>Kontrole lokacije treba provoditi periodički, radi osiguranja prihvatljivosti razine prašine i primjene mjera za sprječavanje stvaranja prašine.</p>	Faza rada i gradnja		
<b>Utjecaji na okoliš – zaštita kvalitete vode</b>				
M6.1.4	<p>Sukladno Dokumentu s odlukama, Društvo/Izvođač će u suradnji s nadležnim tijelima za zaštitu voda izraditi program praćenja, koji će biti u skladu s državnim propisima. Taj će program obuhvatiti sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• praćenje otpadnih voda koje se ispuštaju u vodotokove, posebice u zonama klase I i II. Parametri moraju obuhvatiti ugljikovodike, slanoću i metale, ali ne moraju biti ograničeni samo na te parametre. Parametre treba definirati u programu praćenja.</li> <li>• Praćenje podzemnih voda, uključujući praćenje razine podzemnih voda.</li> <li>• Praćenje potencijalno ugroženih izvora površinske vode, uključujući rijeku Savu.</li> <li>• Praćenje stanja riječnih obala (radi osiguranja uspješnosti vraćanja u prvobitno stanje).</li> </ul> <p>Treba pripremiti posebne zahtjeve za praćenje osjetljivih područja (vrijednih vodnih izvora i ostalih osjetljivih resursa) sukladno Dokumentu (dokumentima) s odlukama.</p>	HAC Gradnja i faza rada	Terminski plan vidi u M6.1.1	<p>Dokument s odlukama</p> <p>A5 Sažetak studije (Sažetak EIA-e za sjevernu dionicu)</p>
M6.1.5	<p>Program praćenja mora obuhvatiti praćenje kvalitete površinskih voda i skupljanje i analizu početnih uzoraka.</p> <p>Zahtjevi su navedeni u Dokumentu (dokumentima) s odlukama i EIA-ovima.</p> <p>Kvalitetu vode treba pratiti i u području Bebica-baste/Polje Jezerac.</p>	HAC Gradnja i faza rada ceste	Terminski plan vidi u M6.1.1	A5 Sažetak studije (Sažetak EIA-e za sjevernu dionicu)
M6.1.6	<p>Izvođač mora provesti (ili osigurati provođenje tih aktivnosti od strane podizvođača) praćenje svih značajnih otpadnih voda iz područja za proizvodnju asfalta, područja za serijsku proizvodnju betona i građevinskih kampova (uključujući odvodnju oborinskih</p>	Gradnja	Izvođač Terminski plan vidi u M6.1.1	Međunarodna dobra praksa

	voda). Sustavi odvodnje će biti u skladu s državnim zakonodavstvom.  Ako beton i asfalt dostavljaju vanjski dobavljači, Izvođač mora osigurati da je dobavljač ovlašten te da posjeduje propisane ekološke dozvole.			
<b>Utjecaji na okoliš – zaštita tla</b>				
M6.1.8	Treba pratiti vraćanje zemljišta u prvobitno stanje. Praćenje treba nastaviti do ispunjenja kriterija vraćanja u prvobitno stanje (tj. sve do vraćanja 80% vegetacijskog pokrova na izloženom tlu, uz potvrdu uporabe lokalnih biljnih vrsta, u skladu sa specifikacijom u ESAP-u).	Gradnja i faza nakon gradnje	HAC Izvođač	Međunarodna dobra praksa
<b>Utjecaji na okoliš - gospodarenje opasnim tvarima</b>				
M6.1.9	U sklopu gospodarenja opasnim tvarima (prema opisu u ESAP-u, točka 3.4, gore) provodit će se redovne kontrole i periodičke provjere i nakupljanje otpada će se evidentirati i prijavljivati.	Sve faze	Izvođač	Međunarodna dobra praksa
<b>Utjecaji na okoliš - gospodarenje otpadom</b>				
M6.1.10	U sklopu gospodarenja otpadom (u skladu s opisom u ESAP-u, točka 3.5, gore) provodit će se redovne kontrole i periodičke provjere (svakih 6 mjeseci), a svaki će nastali otpad biti uveden u evidenciju i o njemu će biti podneseno izvješće.	Sve faze	Izvođač	Međunarodna dobra praksa
<b>Utjecaji na okoliš - zaštita biološke raznolikosti</b>				
M6.1.1	Praćenje stanja okoliša je potrebno kako bi se utvrdila učinkovitost mjera ublažavanja. Njih treba utvrditi u Planu upravljanja biološkom raznolikošću (BMP-u).	Gradnja i faza rada	Izvođač i HAC	Međunarodna dobra praksa
<b>Utjecaji na okoliš - reagiranje u hitnim situacijama</b>				
M6.1.15	Praćenje je potrebno u slučaju kada incident može izazvati štetu za okoliš. Priroda i opseg praćenja ovisit će o intenzitetu utjecaja incidenta na okoliš i na društvenu zajednicu. Kod Plana spremnosti za hitne intervencije (EPP (općenito) (ESAP točka 3.9)) utvrđuju se smjernice za praćenje nakon nastanka incidenta.	Sve faze	Izvođač – ako je do incidenta došlo tijekom radova  HAC- za vrijeme faze uporabe	Međunarodna dobra praksa

			<p>Imenovani Voditelj zaštite okoliša i zaštite na radu</p> <p>Praćenje je isključivo potrebno nakon incidenta koji je štetan za okoliš.</p>	
--	--	--	--	--

Ref. br.	Zahtjevi na praćenje	Vremensko razdoblje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Izvorna referenca
<b>TABLICA 6. PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA</b>				
<b>6.2</b>	<b>PRAĆENJE UTJECAJA NA DRUŠTVENU ZAJEDNICU</b>			
<b>Mogućnosti zapošljavanja</b>				
M6.2.1	Broj radnih mjesta koja projekt izravno stvori i na kojima se zaposli i) lokalno stanovništvo te ii) hrvatski građani treba bilježiti na mjesečnoj bazi. Podatke treba upotrijebiti za zbrajanje ukupnog broja mjeseci rada na godišnjoj razini.	Sve faze	HAC Mjesečno praćenje Izvođači	Međunarodna dobra praksa
<b>Pritužbe</b>				
M6.2.2	Broj zabilježenih pritužbi treba pratiti i o njima periodički izvještavati. Po mogućnosti ih treba kategorizirati, npr. pritužbe koje se odnose na sigurnosno osoblje.  Također treba pratiti vrijeme koje je utrošeno za utvrđivanje i zadovoljavajuće rješavanje pritužbi. Pritužbe treba analizirati radi kategoriziranja vrsta pritužbi i određivanja učestalosti ponavljanja pritužbi.	Sve faze	HAC i Izvođač  Potrebno angažiranje Voditelja za komuniciranje s lokalnom zajednicom	Međunarodna dobra praksa
<b>Plan praćenja utjecaja na društvenu zajednicu – sigurnost prometnica</b>				
M6.2.3	Izvođač će usporediti podatke koji se odnose na Nesreće u cestovnom prometu (Road Traffic Accidents, RTA) i bliska mimoilaženja u kojima sudjeluju građevinska vozila. RTA treba pratiti radi obučavanja (nakon istraživanja nesreća) u svrhu poboljšanja sigurnosti cestovnog prometa. Učestalost pojava nesreća treba usporediti i analizirati u odnosu na prosjek u industriji.	Gradnja	Izvođač  Podatke treba prikupljati na mjesečnoj bazi	Međunarodna dobra praksa

Ref. br.	Zahtjevi na praćenje	Vremensko razdoblje	Odgovorna strana i potrebna investicija/ resursi	Izvorna referenca
<b>TABLICA 6. PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA</b>				
6.3	<b>PRAĆENJE ZAŠTITE NA RADU</b>			
M6.3.1	Izvođač će pripremiti periodičke izvještaje o zaštiti na radu, koji obuhvaćaju Statistiku indikatora izvršenja – (KPI statistika : LTI- ozljede na radu i bliska mimoilaženja vozila). Voditelj zaštite na radu i zaštite okoliša u ovom projektu izradit će prikladne kriterije i mjerila.	Gradnja	Izvođač Podatke treba prikupljati na mjesečnoj razini	Međunarodna dobra praksa